

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. Non requiri intentione[m] satisfaciendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

SECTIO IV.

*Virum actus, seu passio externa, addat satisfac-
tionem supra actum internum.*

Vnde Augustinus ita vniuersaliter ausus est dicere, infideles nullum prorsus opus bonum fecisse; quia, nimirum, vel ex parte obiecti, vel saltem ex parte intentionis erat aliquis defectus: quod saltem regulariter verum erat, vt dixi in *trakt. de gratia*. Negari enim non potest, quod sit difficile, etiam eiusmodi obiecta delectabilia, & facilia non amplecti propter eorum delectationem; sed propter finem honestum, & eleuatum: semper ergo vincitur aliqua repugnantia, quæ, licet in homine spiritali, & seruente minor, vel nulla appareat: id tamen non tollit penalitatem operis: sed indicat feruorem, & desiderium patienti, quo de ipsa passione, & penalitate gaudet: nam, qui cum exultatione se verberat, & cruciat, negari non potest, quod patiatur, & puniat se: sic, qui ex seruente Dei amore opes, ac voluptates relinquit, verè patitur, licet cum gaudio propter amoris vehementiam: quia verè priuat se aliquo bono æstimabili secundum præsentem statum, vt notauit Catechismus Romanus *disto n. 74*.

Dices: Ergo, si duo assumant æqualem penam, & faciant opus æquè penale, vterque æquè satisfaciatur, licet voluntas vnius melior sit ex motiuo, vel ex alio capite. Respondetur, negando sequelam: quia, licet opus satisfactorium debeat esse penale: eius tamen dignitas non defumitur, vt diximus, ex mera pœna: sed ex pœna laudabiliter accepta: vnde, quò maior fuerit pœna, vel etiam quò magis laudabiliter accipiatur: eò magis aptum erit opus ad satisfaciendum, cum crescat, ex aliquo saltem capite, motiuum aptum ad placandum Iudicem, & impediendam punitionem.

§. 3. Non requiri intentionem satisfaciendi.

43. Volunt aliqui, satisfactionem debere procedere ex intentione satisfaciendi. Ita indicat Henricus *quodlib. 4. quest. 18*. Alij apud Suarez *sect. 3. num. 5*, dicunt, absque ea intentione, licet ex parte operantis non sit, quod requiritur, Deum ex sua benignitate remittere aliquam penam. Ratio verò huius requisiti est: quia absque ea intentione non datur actus iustitiæ vindictiue, nec solutio debiti: sicut, si debeas decem Petro, & absque animo soluendi totidem ei dones, non soluis debitum, licet Petrus ex sua benignitate possit illud remittere.

Contra sententia vera, & communis est, quam tenet Suarez *illo num. 5*. Ratio autem defumitur ex merito, in quo non requiritur intentio præmij ad merendum illud: imò quò magis liberaliter, & absque intuitu lucri aliquis Deum diligit, eo magis præmium meretur: quia valor meriti fundatur in æquitate, quæ exigit, vt qui benè operatur, laudetur, & præmieretur. Sic ergo satisfactionis valor non fundatur in contractu, vel intentione soluendi: sed in æquitate, quæ exigit, vt qui propter Deum, vel propter iustitiam, laudabiliter iam, & voluntariè passus est: non iterum affligatur, & puniatur. Vnde, similiter propter Regem se mortis periculo exposuit, vt Regem à periculo eriperet, & in captiuitatem, venit non cogetur postea in patriam reuertere vincula, & penam pati propter delictum antea commissum, etiam si egestia illa facinora satisfaciendi causa non fecerit, sed Principis amore.

* * *

44. Quæstio similis tractari solet in materia de merito, an, qui dat elemosynam, mereatur plus, quam qui illam efficaciter vult dare, & propter defectum pecuniæ eam non dat, si voluntas interior vtriusque sit æqualis, & æquè bona. Sic nunc quærimus, an qui ieiunat, magis satisfaciatur, quam qui vult ieiunare, & non potest, si actus interni sint æquales in vtroque. Ratio autem dubitandi oritur ex illo exemplo meriti, in quo communis, & verior sententia negat, opus externum addere meritum, aut demeritum supra actum internum: quare idem dicendum videtur de satisfactione, cum Deus in vtroque casu cor intueatur, & affectum, & in vtroque voluntas debeat coram Deo pro facto reputari.

Cæterum, quidquid sit de merito, loquendo tamen de satisfactione, verius existimo, eam augeri etiam per opus, aut passionem externam, atque idè plus extingui ex reatu pœnæ ieiunanti, quam volenti ieiunare, si quoad actum internum sint pares. Hanc docet etiam Suarez in *presenti, sessione 5. Coninch in presentia, disput. 10. dub. 4. num. 26*. & alij communiter. Ratio autem sumitur ex *suprà* dictis: fundatur enim æquitas satisfactionis in hoc, quod æquum sit, non puniri iterum eum, qui iam seipsum voluntariè castigauit: castigatio autem voluntaria includit & voluntatem, & castigationem ipsam, quare plus se castigauit, qui ieiunauit, quam qui voluit ieiunare: hic enim, licet voluerit æquè se castigare: re tamen ipsa non se æquè castigauit: ergo non est æquale fundamentum æquitatis, vt non iterum castigetur: nam plus mali patitur, qui ieiunat, aut verbera sustinet, quam qui voluntatem solam habuit. Rationem autem discriminis à merito designabimus *inferius* contra aliquos, qui hoc exemplo satisfactionis probare contendunt, idem dicendum esse de merito.

45. Prius tamen examinare oportet aliud dubium circa hanc conclusionem: nempe, an ita augeatur satisfactio per opus externum, vt ad hoc non sit necesse quod perseveret physicè voluntas interna: sed solum, quod opus externum ex voluntate bona præcedenti procedat. In quo puncto Patet Suarez in variis locis variè, & non satis clarè videtur loqui. Nam in *presentia, disp. 37. sect. 6. num. 7*, videtur non requirere talem permanentiam voluntatis: sic enim ait: *Aduertendum verò est, (quia diximus, P. Suarez, actiones externas posse interdum augere satisfactionem,) accidere posse, vt externa actio fiat ex vi præcedenti voluntatis, licet actus interior non durer: & tunc potest durare satisfactio, licet non durer actuale meritum: necessarium tamen est, vt talis satisfactio procedat aliquo modo ex voluntate meritoria, & sic intelligenda est hac conclusio. Exemplum facile esse potest in elemosyna, qua fit per famulum, vel legatum. Idem extendit ad flagella aliunde prouenientia, & patienter tolerata, de quibus poterat esse maior difficultas, *sect. 7. n. 13*. vbi quærit, an ad fructum illius passionis requiratur, quod durer actu voluntas illam patienter acceptans, & tandem respondet: *Videtur tamen verisimile non esse necessarium, vt interior actus continenter durer physicè, sed satis esse, vt moraliter durare censetur: indicatur verò durare moraliter, quan-**

46.

An sufficiat voluntas præterita.

46. *actiones externas posse interdum augere satisfactionem, & sic intelligenda est hac conclusio. Exemplum facile esse potest in elemosyna, qua fit per famulum, vel legatum. Idem extendit ad flagella aliunde prouenientia, & patienter tolerata, de quibus poterat esse maior difficultas, sect. 7. n. 13. vbi quærit, an ad fructum illius passionis requiratur, quod durer actu voluntas illam patienter acceptans, & tandem respondet: Videtur tamen verisimile non esse necessarium, vt interior actus continenter durer physicè, sed satis esse, vt moraliter durare censetur: indicatur verò durare moraliter, quan-*